

TOM XVII

QUARTA PART. EL SEGLE XIX: ENTRE EL CONTINUISME I LA MODERNITAT	9
Introducció. Influències i tendències artístiques	11
Capítol primer. L'urbanisme del segle XIX	15
Projecte de Cap de Creus	19
Projecte de Dalt Vilanova	22
Capítol segon. L'arquitectura religiosa del segle XIX	27
Església de Sant Joan dels Horts de Carbonell. Es Mercadal	31
Església de Sant Climent. Sant Climent	33
Església de Santa Eulàlia. Maó	35
Església de Sant Josep. Maó	36
Capítol tercer. L'arquitectura civil del segle XIX	37
Cases principals del segle XIX	39
Casa Oliver. Maó	39
Altres exemples de cases principals a Maó	45
Ciutadella: les cases de Torres Saura i Salort	47
Casa Salort	47
Casa de Torres Saura	47
Teatres: el Principal de Maó i el Born de Ciutadella	48
El Teatre Principal de Maó	48
El Teatre del Born de Ciutadella	52
Capítol quart. L'arquitectura funerària: els cementris	59
El cementeri de Maó	60
El cementeri de Ciutadella	65
Capítol cinquè. L'escultura del segle XIX	67
Capítol sisè. La pintura del segle XIX. Del classicisme al realisme	73
La pintura classicista	74
Pintura decorativa	74
Pintors de cels rasos	74
Descripció de models	78
Cel ras de la planta pis de la casa identificada amb el número 29 del carrer de s'Arraveleta de Maó	78
Cel ras i sanefes del saló de la casa identificada amb el número 21 del carrer d'Isabel II de Maó	78
Cel ras de la planta pis de la casa identificada amb el número 47 del carrer Deià de Maó	81
Cels rasos de la planta pis de la casa identificada amb el número 9 de la plaça del Príncep de Maó	81
Cels rasos de l'antiga casa Oliver. Carrer de la Infanta número 13-15 de Maó	84
Cels rasos i parets de l'antiga casa Pons i Soler. Carrer d'Isabel II	

número 6 de Maó	88
Cels rasos de la planta pis de la casa identificada amb el número 22 del carrer de Sant Ferran de Maó	91
Cel ras de la casa identificada amb el número 11 del pla de la Parròquia. Maó	92
Cel ras de l'antiga farmàcia Ferrer Quevedo de la plaça del Carme de Maó	92
Cel ras de la casa identificada amb el número 32 del carrer de Sant Roc de Maó	93
Cel ras de la casa identificada amb el número 8 del carrer de l'Àngel de Maó	94
Cel ras de la casa identificada amb el número 32 del carrer d'Isabel II de Maó	94
Cel ras de la casa identificada amb el número 34 del carrer d'Isabel II de Maó	94
Cel ras dipositat al Museu Municipal de Ciutadella	94
Pintors escenògrafs	95
Andreu Galbis i Sabater (Ciutadella 1797-Maó 1874)	95
Francesc Pons i Alzina (es Migjorn Gran 1817-Maó 1890)	97
Francesc Olives i Ibáñez (Maó 1875-Barcelona 1922)	99
Pintura de petit format	101
Pere Monjo i Monjo (Maó 1847-1931)	101
Pere Pax i Anglada (Maó 1867-1938)	104
La pintura del romanticisme	105
Joan Font i Vidal (Maó 1811-1885)	105
Del romanticisme al realisme	113
La il·lustració gràfica a Espanya en el segle XIX: els il·lustradors menorquins	113
Josep Maria Riudavets i Monjo (Maó 1840-Madrid 1902)	113
Francesc Hernández Sanz (Maó 1863-1949)	117
Del realisme al primer impressionisme: la pintura de marines	119
Francesc Hernández Monjo (Maó 1862-1937)	119
Josep Sintès (Alaior 1829-Alger 1913)	124
Capítol setè. L'art efímer del segle XIX	125
Capítol vuitè. El mobiliari de les cases menorquines	129
Influències i originalitats	130
El moblament tradicional de la casa	134
El cadiratge	136
Les taules	136
Els canteranos	137
Els escriptoris	137
Armaris, llibreries i aparadors	138
Els llits i altres mobles de dormitori	139
Altres equipaments de les cases	139
Capítol novè. L'arquitectura civil de final del segle XIX i primeres dècades de segle XX	141
El canvi de segle i l'arquitectura dels mestres d'obres	141
L'evolució urbana de les ciutats menorquines durant el segle XX	149
Maó	149
Els pobles menors	154
Es Castell	156
Sant Lluís	156
Sant Climent	156
Alaior	156

Es Mercadal	156
Fornells	159
Es Migjorn Gran	159
Ferrerries	159
Ciutadella	160
Els arquitectes del segle XX	165
L'arquitectura eclèctica de Francesc Femenias	165
1939-1955: Josep Claret, del racionalisme al regionalisme	166
La tercera generació d'arquitectes	168
L'arquitectura del turisme	170
Capítol desè. La pintura del segle XX. La renovació de la tradició	181
Context artístic a Menorca i la generació impressionista	182
Joan Vives Llull (Maó 1901-1982)	186
Josep Robert Torrent Prats (Ciutadella 1904-1990)	192
Miquel Alexandre Monjo (Maó 1902-1986)	200
Bernat Benejam i Ferrer (Ciutadella 1902-1986)	201
Joan Gomila Beleta (es Mercadal 1908-1975)	203
Segona generació de paisatgistes	204
Francesc Sans Huguet, Sansuguet (Alaior 1926)	204
Gabriel Camps Sureda (Ciutadella 1936)	207
Pintors vinculats a Menorca	209
Màrius Verdaguer (Maó 1885-Barcelona 1963)	209
Pere Daura (Ciutadella 1896- Virgínia 1976)	211
Pere Pruna Ocerans (Barcelona 1904-1977)	212
L'avantguarda: actituds precursors i algunes experiències informalistes a Menorca	213
Hans Hartung (Leipzig 1904-Antibol 1989)	214
L'avantguarda a Menorca	215
Francesc Hernández Mora (Maó 1905-1980)	215
L'avantguarda menorquina, un petit parèntesi en l'art tradicional: el Grup	
Menorca, una experiència informalista a l'illa	221
Arnulf Björndal (Tromso 1934-2005)	223
Cornelis Rijk van Ravens (Schiedam 1936)	224
Ton Orth (Rotterdam 1935)	224
Jaume Ribalaiga Llorach (Barcelona 1924-1967)	224
Federico Hilario Giner (Maó 1939)	228
Capítol onzè. La pintura del segle XX. La innovació dels anys setanta	229
Context cultural i artístic	231
La generació de pintors de la postguerra: la segona avantguarda	236
Josep Vives Campomar (Maó 1940)	236
Miquel Vilà (Barcelona 1940)	242
Matias Quetglas Benedet (Ciutadella 1946)	245
Jaume Fedelich Bosch (Ciutadella 1943)	255
Pacífic Camps Coll (Ciutadella 1949)	258
Francesc Calvet i Mota (Barcelona 1947- es Castell 2004)	263
Pere Pons Pons (Alaior 1949)	266
Mikel Díez Alaba (Bilbao 1947)	269
Dolores Boettcher Harding (Nova York 1936)	272
Grup de gravadors i il·lustradors	275

Marcel Villier Ribas (Barcelona 1948)	275
Mítico Shiraiva (São Paulo 1947)	278
Xavier Salvador (Barcelona 1949)	280
Capítol dotzè. El monuments commemoratius	283
Obeliscs dels segles XVIII i XIX	284
Obelisc commemoratiu del pla de sa Creu de Sant Lluís	284
Obelisc commemoratiu del castell de Sant Felip	284
Obelisc commemoratiu del camí d'en Kane	286
Obelisc central del cementeri de Maó	287
Obelisc de la plaça del Born de Ciutadella	287
Els monuments commemoratius del segle XX	288
El monument de l'almirall Miranda	288
El monument d'Alfons III	288
El monument al doctor Orfila	289
La Creu de Sant Pere	290
Monument a Joan Benejam	291
Capítol tretzè. La fotografia a Menorca. Des dels inicis fins a la dècada dels 60 del segle XX	295
El patrimoni fotogràfic de Menorca	295
Col·leccions i arxius fotogràfics	295
Fons fotogràfics a Menorca	296
Arxius i col·leccions fora de Menorca	298
La investigació sobre la fotografia a Menorca. Breu estat de la qüestió	300
Els inicis de la fotografia a Menorca. El segle XIX	301
La fotografia en el segle XX	304